

KULTURDEPARTEMENTET SIN NYNORSKPRIS FOR JOURNALISTAR

Årsrapport 2022

Utanrikskorrespondent Roger Sevrin Bruland i NRK fekk Kulturdepartementet sin nynorskpris for journalistar i 2022. Juryen fekk inn 245 enkeltnominasjonar, og av desse vart Bruland nominert 138 gongar.

- Nynorsk er eit språk som ikkje berre kan kle seg i bunad, Felleskjøpet-caps og hornbriller. Det må òg passe inn i pressevesten, under hjelmen og bak vernebrillene. Årets prisvinnar tek ansvar for at det skjer, heiter det i grunngjevinga frå juryen.

Prisen vart delt ut under Dei nynorske festspela i Aasentunet i Ørsta fredag 10. juni 2022.

Førde, 17.06.2022

Rune Fossum Lillesvangstu,
sekretær for juryen

Prisvinnaren: – Eg kunne ikkje hatt jobben i NRK utan nynorsken

Den eine dagen gifta han seg, og dagen etter fekk Roger Sevrin Bruland det synlege beviset på at han er vinnar av nynorskprisen for journalistar. – No får eg dekt litt utgifter til bryllaupet, sa prisvinnaren til latter frå salen. Han deltok på utdelinga på same måte som vi er vande med å sjå han.

DIREKTE: Roger Sevrin Bruland var med digitalt under prisutdelinga i Ørsta. Juryleiar Solveig Barstad (midten) og NRK sin språksjef Karoline Riise Kristiansen var på scena, medan prisvinnaren sjølv var i Berlin. Foto: Rune Fossum Lillesvangstu, NRK

Roger Sevrin Bruland deltok på prisutdelinga på same måte som vi er vande med å sjå han; direkte på tv-skjermen. Som korrespondent er oppdraget hans å fortelje NRK sitt publikum om store og små hendingar i den tyskspråklege delen av Europa.

Under samtalen med juryleiar Solveig Barstad og språksjef i NRK, Karoline Riise Kristiansen, var Bruland klar på at han aldri kunne vore journalist om han ikkje kunne bruke nynorsk.

– Det fungerer ikkje for meg å skrive eller snakke bokmålsnært. Eg er heilt avhengig av nynorsken, om eg skal kunne vere meg sjølv på jobb. Vi må hugse på at det ikkje er slik alle stader i verda. Så eg er glad for at folk står på for

nynorsken, slik at eg kan bruke han, sa Bruland til ein fullsett festivalsal i Aasentunet.

Dei 138 nominasjonane som kom inn på Bruland som prisvinnar, tyder på at publikum let seg engasjere av formidlinga til 45-åringen frå Utvik.

– Eg har aldri fått kritikk for at folk ikkje forstår nynorsken min, eller språket mitt. Det kan kome meldingar om grammatiske feil eller liknande, men nynorsken står ikkje i vegen for budskapen min, sa han.

Året då nynorskprisen var heildigital

I starten av mai vart Roger Sevrin Bruland overraska med nyhenda om at han var vinnaren av nynorskprisen for journalistar. Det skjedde på eit større avdelingsmøte i NRK, der Bruland var med digitalt frå Lviv i Ukraina. Først i juni fekk han utdelt den fysiske prisen på Aasentunet – men også då måtte han vere med digitalt. Han var nemleg i Berlin, der han hadde gifta seg dagen i førevegen.

Han kunne derfor ikkje reise til Sunnmøre, men utanrikskorrespondenten har lang erfaring med å «gå direkte» frå ulike plassar i verda. Seremonien i Aasentunet vart såleis ei kjekk og naturtru oppleving for dei mange frammøtte.

– Journalistar må lage reportasjar for publikum. Dei må forstå. Engelsk forgiftar ikkje nynorsken så lett, og vi må finne opp nye uttrykk. Det er krevjande, men spennande. Språk er makt, og vi som brukar nynorsk må ta plass og vise at det fungerer. Det er berre å køyre på, sa Bruland.

I NRK sitt korps av korrespondentar er Bruland no den einaste nynorskbrukaren. Utanrikspolitikken, som for han dei siste åra har handla om pandemi og krig, er ofte

prega av engelske ord og vendingar, tungt språk og byråkratiske formuleringar. Å ha nynorsk som arbeidsspråk i ein slik situasjon ser han berre på som ein stor fordel. Og han har sjefen i ryggen:

- Språket er det viktigaste verktøyet vi har som journalistar. Det er det som gjer at vi kan uttrykke og formidle inntrykk, hendingar og analysar. Roger sitt språk treffer så godt fordi det er ekte og presist. Han formidlar dramatiske nyhende på ein truverdig måte, seier utanriksredaktør Sigurd Falkenberg Mikkelsen i NRK.

Prisvinnaren har arbeidd i NRK i 15 år, og han har tidlegare jobba ved to ulike ambassadar. Juryen framhevar i si grunngjeving at Bruland no sjølv er blitt ein ambassadør for nynorsken. Dei skriv mellom anna:

«Skal nynorsk vere eit samfunnsberande språk, må det bli brukt på alle område. Utanrikskorrespondentane spelar ei særleg viktig rolle her, sidan deira jobb gjerne er å formidle nye fenomen og ukjende hendingar – ofte før det er full semje om korleis det skal lyde på norsk. Det er ikkje mange korrespondentar som nyttar nynorsk, og endå færre som gjer det så tydeleg og konsekvent som Bruland gjer. Han er med å bryte ny mark for det nynorske språket, og juryen håper han kan få endå fleire med seg i arbeidet framover».

UTDELINGA: Juryleiar Solveig Barstad deler ut prisen til Roger Sevrin Bruland, som var med direkte frå Berlin. Foto: Rune Fossum Lillesvangstu

Prisen er på 75.000 kroner, ein diplom og kunstverket «Frukost-egget» av Oddvar Torsheim. Juryleiar har vore Solveig Barstad, programleiar og journalist i TV2. Dei andre jurymedlemmane var Jens Kihl, kulturredaktør i Bergens Tidende, og Øystein Vangsnes, professor ved UiT Noregs arktiske universitet og Høgskulen på Vestlandet.

Heile grunngjevinga frå juryen

Det finst mange måtar å formidle journalistikk gjennom levande bilete på. Noko av den viktigaste formidlinga skjer med skotsikker vest, i allversjakke eller iført full smitteverndrakt. Årets prisvinnar er ein representant for denne greina av journalistikken.

JURYEN: Øystein A. Vangsnes, Solveig Barstad og Jens Kihl. Foto: Rune Fossum Lillesvangstu, NRK.

Roger Sevrin Bruland (f. 1977) har utdanning i samfunnsvitskap, historie og politikk frå universiteta i Bergen, Aberdeen og Kairo. Han har vore patruljemann på Balkan og arbeidd med bistandsprosjekt ved dei norske ambassadane i Bucuresti og Skopje. Og ikkje minst: Han er odelsgut frå Utvik i Nordfjord.

Årets prisvinnar var i det åttande kullet med nynorskpraktikantar frå NRK Nynorsk mediesenter våren 2008. Sidan har han vore tilknytt nyhenderedaksjonen i NRK, etter kvart som utanriksreporter med Balkan og Aust-Europa som spesialfelt. Han har laga gripande reportasjar om saker som dei heimlause i kloakken i Bucuresti eller naturkatastrofar som dei nådelause skogbrannane i Portugal sommaren 2017. Men då eit valdsamt styrtregn brått ein dag den same sommaren herja heimbygda og heimgarden i Utvik, var han sjølvsgut på plass for å rapportere der òg.

Dei siste tre åra har Bruland vore NRKs korrespondent i Berlin. Det har vore innhaldsrike og særleg dramatiske år. Bruland viste Noreg innsida av San Gerardo-sjukehuset i Nord-Italia tidleg i april 2020 for å forklare publikum heime kva som

kunne vente oss. Etter to år med intens rapportering om koronapandemien, blei han ein av dei mest sentrale då NRK skulle dekkje den russiske invasjonen av Ukraina.

Skal nynorsk vere eit samfunnsberande språk, må det bli brukt på alle område. Utanrikskorrespondentane spelar ei særleg viktig rolle her, sidan deira jobb gjerne er å formidle nye fenomen og ukjende hendingar – ofte før det er full semje om korleis det skal lyde på norsk. Det er ikkje mange korrespondentar som nyttar nynorsk, og endå færre som gjer det så tydeleg og konsekvent som Bruland gjer. Han er med å bryte ny mark for det nynorske språket, og juryen håper han kan få endå fleire med seg i arbeidet framover.

Nynorsken til Bruland er ikkje alltid lytefri. Ute i felt er det ofte verken tid eller høve til å niflikke på språket. Når juryen samrøystes peiker på Roger Sevrin Bruland som vinnar av Kulturdepartementets nynorskpris for journalistar 2022, er det likevel med heilhjarta vyrdsemd: Bruland, som har arbeidd ved to ambassadar, er no sjølv blitt ambassadør – for nynorsken. At det i år kom inn heile 138 nominasjonar på Bruland, er i seg sjølv eit solid prov på at han når fram med både språket og journalistikken sin. Det er åleine fleire nominasjonar enn juryen totalt har fått dei siste tre føregåande åra.

Nynorsk er eit språk som ikkje berre kan kle seg i bunad, Felleskjøpet-caps og hornbriller. Det må òg passe inn i pressevesten, under hjelmen og bak vernebrillene. Årets prisvinnar tek ansvar for at det skjer.

Det er ei sann glede for juryen å gje Kulturdepartementets nynorskpris for journalistar 2022 til Roger Sevrin Bruland.

Oslo/Tromsø 6. mai 2022:

Solveig Barstad (leiar), Jens Kihl og Øystein A. Vangsnes

PANDEMI: Roger Sevrin Bruland på jobb for NRK under koronapandemien.

Foto: Privat

Takk frå Roger Sevrin Bruland

Tusen takk for ein overmåte flott pris!

Denne merksemda tyder på at eg greier å kommunisere med publikum, og at dei set pris på det eg held på med. Om eg blir ein slags ambassadør for nynorsk gjennom det, så er det berre heilt topp. Det er kjekt å kunne bidra til at nynorsk er noko heilt vanleg. Det kjekkaste er når folk skriv til meg og seier at dei ikkje ser på meg som ein sånn nynorskpersion, berre som ein vanleg journalist. Det er slik det skal vere, og då blir eg veldig glad og stolt.

Eg vil også nytte høvet til å takke dei som har gått i krigen for målsaka gjennom generasjonar. Eg nyt godt av arbeidet som målfolk har gjort i over hundre år. Dei har bygd solide institusjonar som er heilt nødvendige for at nynorsk skal overleve og blomstre.

Det er eigentleg ingenting som tilseier at vi skal ha nynorsk i Noreg. Den finst berre av di folk gjennom generasjonar har teke på seg jobben med å fremje språket. Her står eg og mange nynorskbrukarar på skuldrene til gigantar.

Som journalist freistar eg å fortelje den store forteljinga i den vesle. Eg er heile tida på jakt og utkikk. No arbeider eg med krig og konflikt, ein streng journalistisk sjanger.

Det er mykje død og øydelegging, ofte beskrive med eit dødt og byråkratisk språk. Generalane vil helst bruke ord som operasjon, territorium og offensiv.

Internasjonal politikk fyller fort munnen til dei som skal snakke om det i radio og fjernsyn. Vi som lagar fjernsynsreportasjar må skrive for øyret.

Det held ikkje at det ser bra ut som tekst. Her finn eg mykje inspirasjon i tekstane til Ingolf Håkon Teigene. Manusa hans er tilgjengelege i arkivet til NRK. Det er korthogde tekstar som presist formidlar både kjensler og fakta. Det er haikudikt der det som ikkje blir sagt nesten er like viktig som det som blir det.

Jakob Sande er ein annan diktar som eg tek fram når eg treng hjelp til å gje ein reportasje kraft. Han viser verkeleg potensialet i nynorsken. Eit eksempel på dette er diktet «Sjørøvaren»:

*Vi skamhogg dei små og dei store tilliks,
Og ein slo eg ned med eit stort krusifiks.
Men somme tok fatt på ein munk der sat,
Og duppa han upp i eit tjørefat.
So hissa vi munken i takkelag,*

Han hekk der so svart som vårt eige flag.

Tenk om nokon kunne ha skrive slik om overgrepa i Ukraina?

Sande var også flink til å kome med ein konklusjon. Dette er kanskje det mest krevjande når ein berre har eit knapt minutt på seg til å fortelje om ein kompleks situasjon:

*Jarnporten svinga so hengslone skreik:
«Ja, der har du sendt oss ei fagnaleg steik.»
Innanfor høyrdest ein kaldsleg skratt,
då porten av jarn med eit brak slo att.
«Her kjem vi til gards med ein feit krabat,
Fyr opp under gryta der Judas sat!
Og midt inn i heitaste holet,
Låg fa'n og bles på kolet.*

Draumen min er å skrive like nådelaust som Jakob Sande.

La meg avslutningsvis takke juryen for å minne meg på at språket mitt ikkje er lytefritt. Det er mange årsaker til dette. Men det er ofte slik at ein blir farga av språket som blir brukt i media. Det er mykje bokmål og engelsk.

Så kvar dag blir ein kamp mot overmakta. Det hjelper heller ikkje at det går fort i svingane. Eg rapporterer mykje direkte og eg har korte fristar på å levere, gjerne berre ein time eller to.

Slik blir denne prisen ei oppmuntring til ein meir medviten språkbruk sjølv på travle dagar i pandemi og krig.

Roger Sevrin Bruland

Berlin, 10. juni 2022

Juryen skal sitje til 2025

I juryen for Kulturdepartementet sin nynorskpris for journalistar sit Solveig Barstad, Øystein A. Vangsnes og Jens Kihl. Departementet har gjeve dei denne oppgåva frå 1. juli 2021 til 1. juli 2025. Solveig Barstad er leiar for juryen.

NRK Nynorsk mediesenter er sekretariat for juryen. Prisen var departementet si «gåve» til mediesenteret, i samband med opninga av NRK Nynorsk mediesenter i 2004. Nynorskprisen for journalistar har vore delt ut kvart år sidan 2006.